

Geçmişin Dünyasına Yolculuk

İnsanlar tarih boyunca bazı şeyleri gerek daha iyi anlayabilmek gerek daha iyi ayırıştırabilmek adına dönemlere ayırmıştır. Bu dönemlere ayrılma yolunda ise çoğu zaman farklı akımlar etkin olmuştur. Müzik, mimari ve heykel dallarında olduğu gibi edebiyatta da dönemler ve akımlar bulunmaktadır. Bu dönemler birbirinden farklı yönleriyle ayrılırlar. Konu, araçlar gibi çeşitli unsur dönemler arasında farklılık göstermektedir. Akımlar ise çoğunlukla belli bir olay ya da durumlardan sonra başlamıştır. Ulusal olduğu gibi evrensel boyuta ulaşmış akımlar da vardır. Peki bu akımlar veya dönemlere ait yazınsal eserler için okunulmalıdır, okunulduğunda insana neler katar?

Eserlerin farklı yazılış amaçları vardır. Bazı düşünürler aksini iddia etse de genel olarak eserler toplum sorunlarını, toplumdaki gündemleri dile getirmek, yansıtmak amacıyla kullanılan araçlardır. Bir eserin eser olabilmesi için o eserden yazıldığı dönemin halkına ait bilgiler, o dönemki halkın sorunları, halkın gündemi veyahut da o ülkenin başındaki yöneticilerin halk üzerindeki tesirleri hakkında bilgi sahibi olunulabilmelidir. Öyle ki edebi eserler yazıldığı döneme ait en önemli tarihi eserler, tarihi belgelerdendir. Özetle tarihi daha iyi anlayabilmemiz için de bize yardımcı olan bu eserlerin temel gayesi yazılmış olduğu dönemle ilgili bilgi vermektir. Buna dayanarak belirli bir döneme ait yazınsal eserlerin okunmasının faydaları daha iyi anlaşılabilir. Bu eserleri okuyarak o dönemi daha iyi anlayabiliriz. Devletler tarafından tutulan tarihi belgelerin olası tarafılığından kurtulup o dönemi başka bir açıdan değerlendiren yazarın objektifliğine ulaşabilir, hiç olmazsa aynı olayı farklı bir bakışla inceleyebiliriz. Bu eserler, tarihi doğru öğrenmek, tarihi farklı anlatıcılardan dinleyebilmek için önemlidir.

Tarihi daha iyi anlamak da insana bazı katkılar sağlar. Tarih hep söylendiği gibi aynen tekerrür etmese de tarihten yaptığımız çıkarımlar bizim için önemlidir. Bu çıkarımlar geleceğimize yön verirken bize yardımcı olur. Aslına bakılırsa insanoğlunun hafızasıdır tarih. Bu hafızayı kim daha iyi kullanırsa geçmişte yaptığı hatalara yeniden düşmez ya da geçmişte benzeri çokça yaşanmış olayları tahmin edebilir, gaflete düşmez. Kişisel boyutta olduğu gibi ortak özellikteki ve gayedeki insanların bir arada yaşadığı ülkeleri yöneten devletler için de bu durum büyük önem arz etmektedir. Devletler geçmişte yaşanmış olayları inceler, yazılmış eserleri tarayıp o dönemdeki halkın ve yöneticilerin perspektifine hakim olurlar. Bu hakimiyet sayesinde eski yönetimlerin neyi yanlış yaptığını görebilirler. Yöneticilerin tuttuğu resmi arşivlerle, o dönemde yazılmış eserlerin ve o dönemde ortaya çıkan akımların farklarını incelerlerse mevcut halkını daha iyi anlayabilirler. O dönemki akımları değerlendirip bunların neden ortaya çıktığını düşünürler. Tabii bu durum edebi eserlerin ihtiyaç olduğunun da göstergesidir. Ayrıca sadece eski dönemdeki yazılarla da yetinilmemelidir. Şu anki akımlar ve içinde bulunduğumuz dönemde yazılan eserlerle mevcut halkların sıkıntıları ve gündemleri daha iyi anlanabilir. Yönetimdeki kişilerin iyi birer okuyucu olmaları bu yönden önemlidir çünkü eserler halk için olduğu kadar –hatta direkt olarak- yöneticilere yazılırlar.

Devletler açısından durum böyle iken kişiler açısından belli bir döneme ait yazıların okunması zaten faydalıdır. Kişiler günlük hayatındaki sorunlarını daha çabuk anlayıp çözümlendirebilirler. Eski topluluklar hakkında bu eserlerden edindikleri bilgiler ile geleceklerine daha derin düşünerek yön verirler. Ayrıca dönemlere ayrılmış olan bu edebiyat gibi insan da bir nevi dönemlere ayrılmıştır. Tarih boyunca çeşitli akımlar, dönemler gelmiş geçmiş ve bu sayede edebiyat hep kendini diri tutmuş ve gelişmiştir. İlk başta yazılı bile olmayan bu eserler hayliyle ilerleme katetmiştir. İnsan doğasına bakılırsa da bu duruma benzer olduğu görülebilir. İnsan da çeşitli evrelerden ve dönemlerden geçer. Çocukluk, ergenlik, orta yaş ve yaşlılık gibi ayırabileceğimiz bu dönemler de kendi içinde çeşitli özellikler barındırırlar; aynı edebiyattaki gibi. Belirli bir döneme ait yazınsal eserleri okumak insan doğasını anlamak için de bizlere yol göstericidir.

Sonuç olarak belli bir döneme veya akıma ait yazınsal eserlerin okunmasının devletsel ve kişisel pek çok faydası bulunmaktadır. Yöneticiler akımlara dikkat edip değerlendirmelidir. Bu eserler hem yönetimler hem de kişilere derin bir bakış kazandırır. Tarihte de bu akımların bir hayli büyük

tesirleri ve sonuçları olmuştur. Buna en iyi örneklerden biri ise şüphesiz Fransız İhtilali öncesi yazılan edebi eserler ve ortaya çıkan akımlar sonucu başlayan devrim; anlaşıldığı ve yansıtıldığı için körüklenen halkın akıllanması ve kalkınmasıdır.

Osman SINIR 9-E 62